

Regionsudvalgets udtalelse om:

- »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget »På vej mod en EF-rammestrategi for ligestilling mellem mænd og kvinder (2001-2005)««, og
- »Forslag til Rådets beslutning om støtteprogrammet til Fællesskabets rammeprogram for ligestilling mellem mænd og kvinder (2001-2005)«

(2001/C 144/14)

REGIONSUDVALGET har —

under henvisning til meddelelse fra Kommissionen, til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget »På vej mod en EF-rammestrategi for ligestilling mellem mænd og kvinder (2001-2005)« og Kommissionens forslag til Rådets beslutning om støtteprogrammet til Fællesskabets rammeprogram for ligestilling mellem mænd og kvinder (2001-2005) (KOM(2000) 335 endelig),

under henvisning til beretning fra Kommissionen om gennemførelsen af Rådets henstilling 96/694 af 2. december 1996 om ligelig deltagelse af mænd og kvinder i beslutningsprocessen (KOM(2000) 120 endelig),

under henvisning til rapport af 8. november 1999 fra Rådets formandskab (11829/1/99) om medlemsstaternes og EU-institutionernes gennemførelse af Beijing-handlingsprogrammet »the Beijing platform for action«,

under henvisning til Rådets beslutning af 24. juli 2000 om i henhold til artikel 265, stk. 1, i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab at anmode om Regionsudvalgets udtalelse herom,

under henvisning til præsidiets beslutning af 13. juni 2000 om at henvise det forberedende arbejde til Underudvalg 5 »Social- og Arbejdsmarkedspolitik, Sundhedsvæsen, Forbrugerbeskyttelse, Forskning, Turisme« i samarbejde med Underudvalg 7 »Uddannelse, Erhvervsuddannelse, Kultur, Ungdom, Sport, Borgernes Rettigheder«,

under henvisning til Underudvalg 7's supplerende udtalelse herom [ordfører: Christine May (UK,PSE) (DI CdR 315/2000)],

under henvisning til forslag til Regionsudvalgets udtalelse (CdR 233/2000 rev. 2), som blev vedtaget af Underudvalg 5 den 23. oktober 2000 med Diane Bunyan (UK,PSE) som ordfører —

på den 36. plenarforsamling den 13.-14. december 2000 (mødet den 13. december) enstemmigt vedtaget følgende udtalelse.

Regionsudvalget

1. støtter kraftigt Den Europæiske Unions mangeårige forpligtelse til at fremme ligestilling mellem mænd og kvinder og Amsterdam-traktatens bestemmelser om lige muligheder;

2. er enig med Kommissionen i, at der er sket betydelige fremskridt med hensyn til kvindernes stilling i medlemsstaterne, men ligestillingen mellem mænd og kvinder undergraves i

det daglige stadig af det forhold, at kvinder og mænd ikke har samme rettigheder i praksis;

3. hilser rammestrategien velkommen, men mener ikke, meddelelsen indeholder tilstrækkelige oplysninger om, hvordan strategien skal gennemføres;

4. anerkender, at den hidtidige gennemførelse af fællesskabsprogrammer og lovgivning samt udviklingen af samarbejdspolitikker har ydet et væsentligt bidrag til at forbedre kvinders rettigheder, men mener samtidig, at der er behov for yderligere foranstaltninger i den retning;

5. går ind for meddelelsens integrerede fremgangsmåde for ligestilling (»mainstreaming«). Det er vigtigt at integrere ligestillingsaspektet i alle fællesskabspolitikker, men samtidig er det nødvendigt at overvåge og evaluere overholdelsen af ligestillingsprincippet i disse politikker;

6. mener, at det ville blive lettere at skabe ligestilling i Kommissionen, hvis Kommissionens ligestillingsenhed fik en mere strategisk placering i Kommissionens organisationsstruktur;

7. erkender behovet for yderligere strategiske tiltag inden for følgende områder: det økonomiske liv, deltagelse og repræsentation, sociale rettigheder, borgerlige rettigheder samt kønsrollemønstre og fordomme;

8. finder, at handlingsprogrammets aktioner er utilstrækkelige og budgettet for lille til, at ligestillingsproblemerne vil kunne tackles effektivt; fremhæver de lokale og regionale myndigheders rolle, eftersom de udgør selve fundamentet for et demokratisk samfund og er af afgørende betydning for beslutningsprocesserne og gennemførelsen af ligestillingspolitikker;

9. er meget betænkelig ved, at der kun i ringe grad henvises til de lokale og regionale myndigheder i Kommissionens strategi, og at de ikke inddrages i indsatsen. Det er vigtigt at erkende, at de lokale og regionale myndigheder samlet er den største arbejdsgiver i EU, og at de spiller en meget betydningsfuld rolle som repræsentative forsamlinger i alle EU's medlemsstater. Beslutninger, der påvirker millioner af mænds og kvinders dagligdag, træffes af disse myndigheder; de spiller en nøglerolle inden for uddannelse, erhvervsuddannelse og økonomisk udvikling i Den Europæiske Union og har stor indflydelse på disse områder;

10. beklager, at fagforeninger og ikke-statslige organisationer hidtil ikke er blevet inddraget i ligestillingsindsatsen. Fagforeninger og ikke-statslige organisationer indgår i et tæt samarbejde med alle forvaltningsniveauer, og mange af dem råder over forskere og igangsættere, hvis ekspertise kan understøtte indsatsen. Et velfungerende socialt partnerskab skal ses som en fremmede og udviklende faktor for strategien;

11. støtter generelt den vægt, der lægges på øgede muligheder for kvinder, men understreger, at også mænd og drenge må medtages i strategien. Ligestilling er et spørgsmål om forholdet mellem kønnene som grupper i samfundet, og det er vigtigt, at der kastes lys over dette forhold og over kønnenes forskellige vilkår på alle livets områder. Det er f.eks. vigtigt at tage hensyn til unge mænds fremmedgørelse i et samfund,

hvor de kun har ringe udsigt til arbejde og integration, samt til problemet med drenges generelt lavere uddannelsesniveau. Sidstnævnte må desuden betragtes fra nye synsvinkler. Det er vigtigt, at værdier og holdninger i uddannelsessystemet tages op til revision med henblik på at mindske uligheder mellem kønnene;

12. understreger uddannelsens centrale rolle i befordringen af lige muligheder og glæder sig over de forbedringer af kvinders uddannelse, der er opnået via strukturfondene og programmerne LEONARDO, SOCRATES samt Kvinder og Videnskab, og anerkender behovet for at øge bevillingerne, så disse programmer kan bevare deres effektivitet;

13. mener, at mange kvinder også udsættes for andre former for forskelsbehandling, der skyldes andre faktorer, såsom forskelsbehandling af de i traktatens artikel 13 nævnte grunde. Det er skuffende, at der ikke er blevet skabt sammenhæng mellem EU's nye program til bekæmpelse af forskelsbehandling og den nye ligestillingsstrategi. Hvis Kommissionen skal gennemføre en integreret strategi, vil det være nødvendigt at etablere en sådan sammenhæng;

Udkast til charter for grundlæggende rettigheder

14. anser ligestilling mellem mænd og kvinder for en grundlæggende menneskeret, der bør inkorporeres i udkastet til charter for grundlæggende rettigheder; støtter fuldt ud Kommissionens forslag om at fremme kvinders rettigheder som menneskerettigheder i rammestrategiens afsnit om ligestilling og borgerlige rettigheder;

Integrering af ligestillingsaspektet (»mainstreaming«)

15. hilser med tilfredshed, at Kommissionen i sin meddelelse anbefaler integrering af kønsaspektet og har bevæget sig bort fra den praksis, der går ud på at splitte aktiviteter op i delområder; minder dog om, at integration af ligestillingsaspektet har størst chance for at bære frugt, når den ledsages af positive foranstaltninger. Ligestillingspolitikker kræver besluttsomhed, en stærk ledelse samt anerkendelse af behovet for at behandle ligestillingsspørgsmål, hvis de skal lykkes. Sådanne politikker må også ledsages af en omfattende efteruddannelsesindsats, som sætter personale uden ligestillingserfaring i stand til at integrere ligestillingsaspektet i deres politikker;

16. mener, at man skal finde frem til god praksis på området, og at der er behov for en politisk indsats på alle forvaltningsniveauer (lokalt, regionalt, nationalt og i EU) for at sikre integration af ligestillingsproblematikken. Desuden opfordres Kommissionen til at integrere ligestillingsaspektet i alle tiltag — altså ikke kun i de politiske;

17. mener, at god praksis skal findes ved at gå frem i etaper og opstille små, realistiske målsætninger, der tilsammen fører frem mod det endegyldige mål, nemlig fuld ligestilling mellem mænd og kvinder — et mål, som bør indfries efter en tidsplan og i et tempo, der er tilpasset de enkelte medlemsstater;

18. medgiver, at nogle af Kommissionens generalsekretariater har gjort store fremskridt med hensyn til integration af ligestillingsaspektet — et eksempel herpå er »Kvinder og Forskning«-initiativet, som er iværksat af Generaldirektoratet for Forskning — men tiden er inde til, at samtlige generaldirektorer engagerer sig målbevidst i spørgsmålet;

Arbejdsmarkedsspørgsmål

19. hilser med tilfredshed, at lige muligheder for mænd og kvinder indgår i retningslinjerne for den europæiske beskæftigelsesstrategi og i de nationale handlingsplaner for beskæftigelsen, og at de lokale og regionale myndigheders indsats for fremme af iværksætterlyst og -muligheder anerkendes. Kommissionen har imidlertid i de nationale handlingsplaner og strategier kunnet påpege store skævheder i kønnenes repræsentation, hvilket viser, at en række medlemsstater må gøre en betydelig indsats til fremme af ligestillingen på det nationale arbejdsmarked;

20. anerkender de fremskridt, der er sket i integreringen af ligestillingsaspektet i strukturfondene, men understreger samtidig vigtigheden af, at medlemsstaternes årlige gennemførelsesrapporter også beskæftiger sig med fremskridt på ligestillingsområdet;

erindrer om, at der trods lovgivningsmæssige fremskridt stadig er behov for beskæftigelsesinitiativer for kvinder, navnlig så

- kvinder kan skaffe sig og bevare et fast arbejde;
- kvinder får samme muligheder for erhvervsuddannelse og forfremmelser på arbejdspladsen som mænd;
- både kvinder og mænd bliver i stand til at forene familie- og arbejdsliv;
- der skabes kønsmæssig ligevægt inden for de forskellige jobgrupper og på de forskellige ansvarsniveauer;
- kvinder tilskyndes til at starte som iværksættere;
- kvinder og mænd får samme arbejdsbetingelser, ikke mindst samme løn for samme arbejde;
- arbejdspladsen, arbejdets tilrettelæggelse og arbejdsvilkårene tilpasses både mænds og kvinders behov;
- understreger, at alle led i beslutningsprocessen: det kommunale, det interkommunale, det regionale, det nationale

og det europæiske skal indarbejde ligestillingsaspektet i deres politikker, især hvad angår beskæftigelse og erhvervsuddannelse. Støtten til lokale ligestillingsinitiativer bør styrkes gennem strukturfondene, navnlig via Equal-programmet under Socialfonden;

Social integration

21. påpeger, at mange kategorier af kvinder, der ikke kan være aktive på arbejdsmarkedet eller er enlige mødre uden støttemuligheder, i stort omfang oplever social udstødelse, og tager anledning af, at EU er ved at fastlægge sin politik og mange medlemsstater ved at finpudse deres egne nationale politikker på området, til at minde om, at fremme af ligestilling mellem kønnene i det civile liv samt lige adgang til og fuld udøvelse af borgerlige rettigheder er vigtige aspekter i den sociale inddragelse af kvinder;

22. mener, at de politiske beslutningstagere bør indse, at mange grupper af kvinder oplever social udstødelse, bl.a. af de i traktatens artikel 13 nævnte grunde, og medtage ligestillingsaspektet i de politikker, der skal fremme social integration. Disse målsætninger er centrale led i strategien, og Regionsudvalget støtter de foranstaltninger, der er foreslået til understøttelse af målsætningerne, og ønsker navnlig at fremhæve vigtigheden af Stop- og Daphne-programmerne;

23. opfordrer Den Europæiske Union til at integrere ligestillingsaspektet i sine reviderede regler for offentlige indkøb som en metode til at hæve beskæftigelsesfrekvensen for kvinder og anerkender kvindernes rolle i lokalforvaltningen i denne proces;

Ligelig repræsentation

24. hilser Rådets henstilling (96/694/EF) om ligelig deltagelse af mænd og kvinder i beslutningsprocessen velkommen. Det fremgår af Kommissionens beretning om gennemførelsen af denne henstilling, at kvinders underrepræsentation i beslutningstagende organer er et vedvarende fænomen, der kræver en langsigtet og flerstrengt strategi. Handlingsprogrammets løfte om økonomisk støtte til The European Women's Lobby hilses velkommen, men Regionsudvalget mener, man i den sammenhæng skal overveje flere initiativer, der kan fremme en bedre balance mellem kønnene i beslutningstagningen, ikke mindst på det lokale og regionale forvaltningsniveau;

25. erkender, at der er hindringer for kvinders adgang til stillinger med beslutningskompetence på alle niveauer og i alle politiske aktiviteter, og at det derfor må høre med til strategien, at disse hindringer (manglende opbakning og informationer, upraktiske mødetidspunkter osv.) skal ryddes af vejen; understreger, at den fortsatte underrepræsentation af kvinderne — der udgør halvdelen af befolkningen — i alle dele af det politiske styre er uacceptabel i et moderne demokrati;

26. anerkender, at det er vigtigt, at kvinder får adgang til beslutningsprocesserne på det lokale og regionale forvaltningsniveau, og opfordrer Kommissionen til at iværksætte en kvalitativ undersøgelse af mænds og kvinders deltagelse i beslutningsprocessen på alle forvaltningsniveauer (lokalt, regionalt, nationalt og i EU) med henblik på at afdække henholdsvis mænds og kvinders indflydelse på denne proces, så man kan udforme en strategi til at fjerne eventuelle skævheder. En sådan praksis anbefales ligeledes over for arbejdsmarkedets parter, dvs. fagforeninger, ikke-statslige organisationer og virksomheder;

27. opfordrer medlemsstaterne til fuldt ud at leve op til Rådets henstilling af 2. december 1996 om ligelig deltagelse af mænd og kvinder i beslutningsprocessen på alle forvaltningsniveauer;

28. betoner, at det er vigtigt for at skabe ligestilling på det subnationale niveau, at repræsentanter for de lokale og regionale myndigheder udveksler erfaringer og god praksis;

29. påtager sig enten selv at foretage eller at bestille en komparativ undersøgelse af kønsfordelingen i beslutningstagningen på lokalt og regionalt niveau såvel i de eksisterende medlemsstater som i ansøgerlandene med henblik på at finde frem til bedste praksis og stimulere udveksling af erfaringer. Undersøgelsen foreslås offentliggjort midt i 2001 som bidrag til udvidelsesprocessen;

Indikatorer, overvågning og evaluering

30. hilser med tilfredshed forslaget om en resultatorienteret, rammestrategisk styring kendetegnet ved klare vurderingskriterier, overvågningsværktøjer, benchmarking, ligestillingsvurdering og evaluering. Regionsudvalget mener, at disse teknikker må anvendes konsekvent, hvis ligestilling skal gennemføres i praksis og ikke blot være en politisk aspiration;

Mål

31. er enig i, at der må udvikles fælles referencepunkter og indikatorer med henblik på at fremme ligestilling i beslutnings-

tagningen på alle niveauer og sikre en effektiv overvågning. Disse skal fastsættes etapevis for at sikre maksimal deltagelse og ansporing;

Handlingsprogram

32. er bekymret over handlingsprogrammets begrænsninger, både hvad angår støtteberettigede foranstaltningstyper og budgettets størrelse. Det er navnlig betænkeligt, at størstedelen af budgettet er afsat til oplysning. Efter fire ligestillingsprogrammer er det overraskende, at der stadig sættes fokus på oplysning (støtte til formandskabernes arrangementer, til en årlig europæisk uge og til ekspertmøder);

33. finder det betænkeligt, at mange af programmets foranstaltninger synes at beskæftige sig med elitegrupper i stedet for at fremme ligestillingsaspektet på græsrodsniveau; opfordrer Kommissionen til at styrke strategien ved at opprioritere evaluering af de politiske foranstaltningers effekt med henblik på at omsætte disse i strategiske tiltag i stedet for kommentarer til den aktuelle situation;

34. mener, at programmet først og fremmest bør lægge vægt på kapacitetsopbygning, samarbejde, udveksling af erfaringer og støtte til innovative projekter, som påviseligt kan overføres til andre medlemsstater;

35. opfordrer Kommissionen til at undersøge kvinders uddannelsesmæssige valg og færdigheder samt deres muligheder for at deltage på lige fod med mændene i arbejdslivet og den politiske beslutningsproces;

36. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at undersøge, hvordan de nye brancher, f.eks. i informations- og kommunikationssektoren, kan skabe nye jobmuligheder for kvinder, og erkender, at såvel nye uddannelsesmuligheder som oplysningskampagner må tages under overvejelse for at tilskynde flere kvinder til at gå ind i denne sektor;

37. er klar over, at mænd spiller en vigtig rolle for ligestillingsprocessen på flere niveauer: de kan for det første påtage sig et medansvar i hjemmet, f.eks. for pasningen af børnene, og fremme og anvende de muligheder, som ligger i strategier for en bedre balance mellem arbejds- og familieliv; opfordrer medlemsstaterne til at indføre større ligeberettigelse med hensyn til betalt forældreorlov, så fædre får bedre mulighed for at deltage i yngelplejen; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at garantere, at lovgivning ikke modvirker kvinders adgang til arbejdsmarkedet;

38. føler, at de foranstaltninger, der foreslås gennemført under kategori 1 og 2, er særdeles ambitiøse i forhold til budgettets størrelse. Budgettet for den årlige europæiske uge er for eksempel kun på 1 mio. euro. Endvidere ydes der under kategori 1 støtte til tværnationale projekter på højst 250 000 euro i forbindelse med femårsprogrammet. Ligestillingsområdet er stort, og det er beklageligt, at handlingsprogrammet ikke mere detaljeret beskriver, på hvilke områder det især ønsker at fremme bevidstgørelsen;

39. støtter kraftigt de foreslåede foranstaltninger under kategori 2, der har til hensigt at forbedre indsamlingen af statistisk materiale og opstillingen af referencepunkter, så det bliver muligt at sammenligne medlemsstaternes ligestillingspolitikker. Det er imidlertid tvivlsomt, om det budget, der er afsat til denne kategori, er tilstrækkelig stort til at kunne understøtte de vigtige foranstaltninger i denne del af programmet. Regionsudvalget ønsker et tæt samarbejde med Kommissionen om opstilling af referencepunkter og resultatindikatorer;

40. er dybt bekymret over Kommissionens ændrede holdning til finansieringen af ligestillingsprojekter. Under det fjerde handlingsprogram modtog lokale og regionale partnere støtte

til en række projekter, som var i stand til at forbedre strategien for integrering af ligestillingsaspektet og kunne fremvise særdeles praktiske metoder til øget ligestilling på lokalt og regionalt plan. Det nye handlingsprogram bevæger sig imidlertid klart bort fra små innovative projekter til fordel for meget større projekter. I forbindelse med sin støtte til medlemsstaternes foranstaltninger må Kommissionen sikre sig, at det nye programs projekter også omfatter regionale og lokale aktører;

Gennemførelse

41. opfordrer Kommissionen til altid at sørge for, at en repræsentant for de lokale og regionale myndigheder får sæde i ekspert- og konsulentgrupper vedrørende udformning, gennemførelse og evaluering af foranstaltninger under programmet;

Regionsudvalget

42. henviser til tidligere resolutioner om ligelig repræsentation af kønnene ved sammensætningen af de nationale delegationer til Regionsudvalget, balance mellem kønnene i Regionsudvalgets sekretariat samt integration af ligestillingsaspektet i forbindelse med underudvalgenes arbejde.

Bruxelles, den 13. december 2000.

Jos CHABERT
Formand for
Regionsudvalget